

FORUM

In de vorige Modulair (pagina 14-15) riepen drie docenten – alumni van de Open Universiteit – op om ‘hun’ universiteit (nog) beter op de kaart te zetten. Daarbij zou ook gekeken kunnen worden naar de connotatie van anno 2010 misschien niet meer zo inspirerende typering als ‘leven-lang-leren’ en ‘tweedekanser’. En juist die afsluitende passage viel niet goed bij twee studenten die meldden te spreken namens medestudenten. Modulair signaleerde vaker al dit verschil in perceptie en biedt als universiteitsblad graag ruimte aan debat. Daarom een reconstructie van de gedachtewisseling tussen docenten en studenten.

Tekst: Frans Bogaert

Over imago, tweedekans en leven-lang-leren

Wat het veronderstelde verschil in perceptie betreft, werden in de al genoemde editie (pagina 28) ook congressprekers aangehaald, die leven-lang-leren typeerden als ‘het platgetreden verzamelbegrip van alsmaar te moeten leren versus de opvatting van het altijd lekker kunnen leren’ of ‘alsof er een sanctie op het leren bestond’. In het recent, ter ere van de 25e dies natalis verschenen lustrumboek *Een leven lang eigenwijs studeren*, merkt Bernard Wientjes, voorzitter VNO-NCW, op ‘dat tegen een diploma van de Open Universiteit toch anders wordt aangekeken’ en ‘de Open Universiteit zou meer aandacht kunnen geven aan haar imago’. In het lustrumboek stelt ook Agnes Jongerius, voorzitter FNV, dat de Open Universiteit ‘nog wel een beetje lijdt onder het imago dat ze vooral mensen bedient die voor de lol kunstgeschiedenis gaan studeren...’.

Waar vallen de studenten precies over? Alumna Gerda Godrie – aan de VU te Amsterdam mocht zij de titel ‘Eeuwige student van 2009’ in ontvangst nemen – stelt dat de Open Universiteit juist groot is geworden dankzij de tweedekansers. ‘Dat u deze studenten meteen relateert aan tweederangs vind ik wel zeer kortzichtig (...) de meeste tweedekansers hebben door allerlei omstandigheden (...) de OU benut om alsnog hun cognitieve talenten te ontwikkelen. Ook het beeld van de eeuwige student ploeterend op een zolderkamertje is wel heel erg achterhaald. De slogan “Een leven lang

leren” wordt tegenwoordig zeker niet gehanteerd voor kneusjes, maar juist voor mensen die zich in een latere fase van hun leven willen ontwikkelen of om bij te blijven in hun beroep, vakgebied of hobby.’ In een aanvullende reactie spreekt Gerda Godrie over ‘vooral de onbekendheid die de OU onbemind maakt’. Alumna Ans van den Berg deelt exact dezelfde bezwaren. Toch lijkt ook Ans enige frictie in de terminologie te erkennen, waar zij stelt dat de term tweedekanser op haar eigenlijk niet eens van toepassing is ‘want voor mij was de OU mijn eerste kans.’

De geïnterviewde docenten bleken niet minder ‘geschrokken’ waar zij het interview nu juist als positief ervoeren en hun uitspraken als ondersteunend voor studenten en universiteit neergezet hadden. Ze vragen zich af of de studenten de uitlatingen iets te persoonlijk geïnterpreteerd hebben. Wellicht bood het compacte interview te weinig ruimte voor nuances. En volgens hen staat het bieden van een (extra) kans voor laagdrempelig academisch onderwijs zeker niet ter discussie. Om daar meteen (opnieuw) hun zorgpunten aan toe te voegen. Zo benadrukt Frank van Belleghem dat de Open Universiteit haar status (imago) als volwaardige universiteit, met onderzoek en innovatie, meer moet uitdragen bij andere universiteiten, organisaties en werkgevers.

Monique Bijker benadrukt het verkeerde beeld bij werkgevers, en dat op basis van door haarzelf verricht onderzoek. Uit dat onderzoek stamt ook de gewraakte kwalificatie ‘zolderkamertje’. Volgens Monique interpreteren (veel) werkgevers typering als ‘eeuwige student’ en ‘tweedekanser’ negatief. Dat gaat volgens haar over ‘branding’ en is in het artikel zeker niet bedoeld als uitspraken over individuele studenten. Volgens Monique willen veel studenten hun positie verbeteren en dan is het vervelend als werkgevers hun diploma geringschatten. Volgens Thomas van Zanten heeft de term ‘tweedekanser’ een wat ambivalente lading. Eén lading is die van mensen die de kans hebben gekregen een lang verwachte wens in vervulling te laten gaan, een andere is die van mensen die bij hun eerste kans hebben gefaald. Wellicht dat de term door de laatstgenoemde betekenis eens onder de loep kan worden genomen. Bij veel tweedekansers is er trouwens nooit sprake geweest van een eerdere kans waardoor ze zelfs ten onrechte als tweedekanser worden aangemerkt. De term is in die zin dus niet alleen feitelijk onjuist, maar kan bij potentiële studenten en hun werkgevers zelfs aversie oproepen. Ten slotte stelt Thomas de vraag of er überhaupt nog een onderscheid moet worden gemaakt tussen studenten. Juist de vrijheidsgraden die de Open Universiteit studenten biedt vormen haar positief onderscheidende kenmerken. Laat de focus daar dan ook op liggen. Om in deeltijd af te studeren, vergt juist een bijzonder karakter en doorzettingsvermogen. Ook dat zou meer onder de aandacht van de buitenwereld mogen komen. OU-studenten met diploma’s en/of certificaten op zak hebben extra bewezen kwaliteiten.

Resteert de vraag of de Open Universiteit een imago-probleem heeft? Wordt hiernaar gedegen onderzoek verricht? Is de gebezigde typering van haar onderwijs en/of doelgroepen aan herziening toe? Binnen het bestek van dit (eerste) artikel blijft deze vraag vooralsnog open. Navraag binnen de muren van de Open Universiteit leert dat dit onderwerp leeft, de aandacht van het College van bestuur heeft en op de instellingsagenda is gezet. In volgende Modulairs zal hier op worden teruggekomen.

De redactie nodigt studenten graag uit om te reageren op dit artikel. Dat kan via e-Modulair (www.ou.nl/modulair) via de speciale reactieknop.